

Warszawa, 5 listopada 2024 r.
KL/573/162/AZ/2024

Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z pracami legislacyjnymi dotyczącymi *projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy – Prawo upadłościowe (UC43)* Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko.

Uprzejmie prosimy o przeanalizowanie wskazanych problemów oraz o ustosunkowanie się względem wszystkich przedłożonych problemów w stanowisku (zastrzeżenia wskazane w pkt. I oraz pkt. II załączonego Stanowiska).

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu: STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE ORAZ USTAWY – PRAWO UPADŁOŚCIOWE (UC 43)

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

**STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY –
PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE ORAZ USTAWY – PRAWO UPADŁOŚCIOWE (UC 43), DALEJ
OKREŚLANEGO JAKO „PROJEKT”**

Z uwagi na krótki okres konsultacji publicznych Projektu, uwagi dotyczą wyłącznie najistotniejszych zidentyfikowanych problemów wynikających z Projektu:

- 1) proponowanej zmiany art. 119 Prawa restrukturyzacyjnego oraz
- 2) proponowanej zmiany art. 9a Prawa upadłościowego.

**I. UWAGI DOTYCZĄCE PROPONOWANYCH ZMIAN ART. 119 PRAWA
RESTRUKTURYZACYJNEGO**

Celem wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych regulowanych przepisami Prawa restrukturyzacyjnego jest umożliwienie dłużnikom układowej restrukturyzacji zadłużenia. Dlatego art. 119 Prawa restrukturyzacyjnego regulujący procedurę przyjmowania układu jest jednym z najważniejszych przepisów ww. ustawy.

W praktyce większość postępowań restrukturyzacyjnych przewiduje restrukturyzację wierzytelności o różnym charakterze. Konsekwencją tego jest zróżnicowanie propozycji układowych adresowanych do poszczególnych grup wierzycieli oraz głosowanie układu w grupach wierzycieli, zgodnie z art. 119 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego. Przepis ten stanowi, że układ zostaje przyjęty, gdy w każdej grupie wypowie się za nim większość głosujących wierzycieli, mających łącznie 2/3 sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom z tej grupy.

Będące przedmiotem Projektu przepisy art. 119 ust. 3-5 Prawa restrukturyzacyjnego mają zastosowanie w sytuacji, w której układ głosowany w grupach nie zostanie przyjęty w trybie przewidzianym przepisem art. 119 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego przytoczonym powyżej. Zawarta w projekcie propozycja legislacyjna przewiduje że:

„3. Za zgodą dłużnika układ zostaje przyjęty, chociażby nie uzyskał wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli, obejmujących poszczególne kategorie interesów, jeżeli:

- 1) *większość grup wierzycieli głosowała za układem, w tym co najmniej jedna grupa wierzycieli, o których mowa w art. 161 ust. 1a pkt 4, lub wierzycieli – 5 – o wyższym stopniu zaspokojenia od wierzycieli, o należnościach których jest mowa w art. 342 ust. 1 pkt 2 Prawa upadłościowego, a w przypadku niespełnienia tego warunku;*
- 2) *za przyjęciem układu głosowała grupa lub grupy wierzycieli stanowiące co najmniej połowę grup należących do tych kategorii wierzycieli, którzy w przypadku przeprowadzenia*

postępowania upadłościowego otrzymaliby jakiegokolwiek zaspokojenie przy zastosowaniu wyceny zakładającej kontynuację działalności przedsiębiorstwa dłużnika.

4. Układ, o którym mowa w ust. 3, zostaje przyjęty, jeżeli wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, uzyskają w drodze układu pełne zaspokojenie w sytuacji, gdy wierzyciele z innej grupy o niższym stopniu zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym otrzymają w drodze układu jakiegokolwiek zaspokojenie.

5. Przez wierzycieli o wyższym stopniu zaspokojenia, o których mowa w ust. 3 pkt 1, albo wierzycieli o niższym stopniu zaspokojenia, o których mowa w ust. 4, rozumie się wierzycieli, którzy są zaspokojeni w odpowiednio wyższym albo niższym stopniu w postępowaniu upadłościowym, w szczególności wierzycieli o odpowiednio wyższej albo niższej kategorii zaspokojenia, przy uwzględnieniu wierzycieli zaspokajanych w ramach odrębnego planu podziału.”

Propozycja nowelizacji art. 119 Prawa restrukturyzacyjnego budzi fundamentalne zastrzeżenia.

Problemy z uprawnieniem dłużnika do blokowania przyjęcia układu niekonsensualnego w postępowaniach innych niż postępowanie o zatwierdzenie układu

Przyjęte rozwiązanie de facto zapewnia dłużnikowi monopol w zakresie decyzji o kształcie propozycji układowych tam, gdzie układ jest głosowany grupami. Jest to sprzeczne z systematyką i logiką Prawa restrukturyzacyjnego zakładającą, że postępowania restrukturyzacyjne powinny toczyć się przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli [art. 3 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego].

Problem wskazany powyżej materializuje się w sytuacji, w której przyjęcie układu wymaga podzielenia wierzycieli na grupy [np. w sytuacji przewidzianej art. 160 ust. 1a Prawa restrukturyzacyjnego], zaś:

- w postępowaniu dłużnik pozbawiony jest zarządu własnego, zaś jedyne propozycje układowe złożył np. zarządca lub
- w postępowaniu restrukturyzacyjnym pod głosowanie poddane są zarówno propozycje układowe dłużnika jak i propozycje układowe złożone przez inne uprawnione podmioty, w tym zarządcę, istotnych wierzycieli lub radę wierzycieli,

a żadna z propozycji układowych nie zostałaby przyjęta przez co najmniej jedną z grup wierzycieli.

W pierwszej z opisanych powyżej sytuacji, dłużnik mógłby zablokować układową restrukturyzację zadłużenia w ramach postępowania np. sanacyjnego po prostu nie wyrażając zgody na przyjęcie układu. Rozwiązanie to nie ma uzasadnienia – w szczególności w sytuacji, w której dłużnik pozbawiony był w toku postępowania przez sąd zarządu własnego, zaś układ przewidywałby, iż zarząd przedsiębiorstwem dłużnika będzie oddany zarządcy przymusowemu.

W drugiej sytuacji opisanej powyżej, proponowany przepis eliminowałby w praktyce konkurencję propozycji układowych złożonych przez podmioty inne niż dłużnik, z propozycjami dłużnika. Wylimitowanie tej konkurencji miałoby miejsce niezależnie od tego ilu wierzycieli głosowałoby za propozycjami układowymi dłużnika, a ilu głosowałoby za propozycjami złożonymi przez inne podmioty. Dla wylimitowania bowiem propozycji innych niż propozycje dłużnika wystarczyłoby brak ich akceptacji przez dłużnika..

Przepis art. 119 Prawa restrukturyzacyjnego czyni uprawnienie do złożenia propozycji układowych przysługujące podmiotom innym niż dłużnik iluzorycznym. Jak wskazywano powyżej jest to nieuzasadnione w szczególności w postępowaniach sanacyjnych oraz innych postępowaniach, w których dłużnikowi został odebrany zarząd własny. Byłoby nielogiczne, gdyby dłużnik pomimo utraty uprawnienia do zarządzania przedsiębiorstwem (np. z powodu działań na szkodę wierzycieli) utrzymywał uprawnienie do zapobieżenia przyjęciu układu opartego o propozycje np. zarządcy, odzwierciedlającego wolę wierzycieli, na przykład przewidującego odebranie dłużnikowi zarządu własnego w okresie wykonywania układu.

Podkreślenia wymaga, że powyższe rozwiązanie nie jest wymagane przez przepisy Dyrektywy 2019/1023. Jakkolwiek zgodnie z art. 11 ust. 1 Dyrektywy 2019/1023 wnioski dłużnika lub zgoda dłużnika są wymagane do zatwierdzenia przez sąd układu niekonsensualnego, czyli takiego, który nie został zaaprobowany w każdej z grup wierzycieli – rozwiązanie to dotyczyć powinno wyłącznie postępowania o zatwierdzenie układu. Postępowanie o zatwierdzenie układu bowiem jako jedyne w pełni wdraża przepisy Dyrektywy 2019/1023. Podkreślenia wymaga, że w tym postępowaniu zgoda dłużnika na zatwierdzenie układu niekonsensualnego jest już wymagana na mocy obecnie obowiązujących przepisów z uwagi na to, że dłużnik posiada wyłączną kompetencję w zakresie złożenia wniosku o zatwierdzenie układu.

Problem oderwania procedury przyjęcia układu od woli większości wierzycieli

Wydaje się być oczywiste, że układ z natury swojej powinien odzwierciedlać wolę wierzycieli i ich zgodę na układową restrukturyzację posiadanych wierzytelności. Lektura art. 119 ust. 3 Prawa restrukturyzacyjnego wydaje się temu przeczyć nasuwając pytania:

- Czy dłużnik poprzez mechanizm tworzenia grup w ramach składanych propozycji układowych powinien być uprawniony do ukształtowania grona wierzycieli tzn. części wierzycieli, która przyjmie układ?
- Czy możliwe powinno być przyjęcie układu w sytuacji, w której nie popiera go większość wierzycieli?

Pytania powyższe są szczególnie istotne w kontekście przewidzianego Projektem praktycznego monopolu dłużnika na składanie propozycji układowych, o którym mowa w poprzednim punkcie.

W ocenie Konfederacji Lewiatan przyjęte w Projekcie rozwiązanie umożliwiające przyjmowanie układów mocą głosów wierzycieli, którzy reprezentują niewielki udział w ogólnej sumie wierzytelności – gdy grupy wierzycielskie zostaną odpowiednio ukształtowane – jest nieuzasadnione oraz sprzeczne z logiką postępowań restrukturyzacyjnych, które powinny chronić tzw. kolektywny interes wierzycieli.

Nieuzasadnionym jest rozwiązanie zapewniające podmiotowi składającemu propozycje układowe (w szczególności dłużnikowi) dokonanie takiego podziału na grupy, w którym na przykład wierzyciele zabezpieczeni, mający minimalny udział w ogólnej sumie wierzytelności, przyjęli układ, w sytuacji w której inne grupy, w których uczestniczą wierzyciele o największych sumach wierzytelności (reprezentujący większość łącznej sumy wierzytelności), będą przeciwni układowi. Problem wskazany powyżej jest konsekwencją przyjętego w projektowanym przepisie kontrowersyjnego rozwiązania, w którym w zakresie przyjmowania układu prymat oddany jest większości grup wierzycieli, a nie większości odpowiadającej sumie wierzytelności.

Projektowane rozwiązanie rodzi również ryzyko braku zatwierdzenia układów przez sądy, w sytuacji ich przyjęcia przez wierzycieli. Zachęca on bowiem do manipulowania podziałem wierzycieli na grupy, a w konsekwencji zwiększa ryzyko kwestionowania układów przyjętych przez mniejszość wierzycieli jako krzywdzących dla ogółu wierzycieli oraz sprzecznych z prawem lub zasadami współżycia społecznego [art. 165 Prawa restrukturyzacyjnego].

Konkluzje

Konkludując, proponowana nowelizacja art. 119 ust. 3-5 Prawa restrukturyzacyjnego komplikuje zasady przyjmowanie układów odrywając ten proces od woli większości wierzycieli, tworzy ryzyka nadużyć, a w konsekwencji utrudni proces zatwierdzenia układów przez sądy. Kreując niepewność i ograniczając transparentność procedur przyjmowania układu przepis ten w istocie naraża na szwank interes wszystkich stron w postępowaniu, zarówno dłużnika, jak i wierzycieli. W świetle powyższego, w ocenie Konfederacji Lewiatan w sytuacjach opisanych w art. 119 ust. 3 i ust. 4 Prawa restrukturyzacyjnego o treści przewidzianej Projektem należy:

- wykreślić wymóg akceptacji propozycji przez dłużnika oraz
- dodać wymóg akceptacji takich propozycji przez większość głosujących wierzycieli.

II. UWAGI DOTYCZĄCE PROPONOWANEJ ZMIANY ART. 9A PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO

Problem dopuszczalności ogłoszenia upadłości w trakcie trwania postępowania o zatwierdzenie układu od dłuższego czasu budzi kontrowersje oraz jest źródłem rozbieżnego orzecznictwa. Nowelizacja art. 9a Prawa upadłościowego stara się ten problem rozstrzygnąć. Niestety przyjęte

rozwiązanie jest niespójne oraz uniemożliwia zabezpieczenie majątku dłużnika na potrzeby spłaty wierzycieli w sytuacji, w której obwieszczenie o ustaleniu dnia układowego (rozpoczynające okres, w którym niedopuszczalne staje się ogłoszenie upadłości dłużnika) zostało dokonane z naruszeniem przepisów lub prowadzi do pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z proponowanym w Projekcie brzmieniem art. 9a. ust. 2 Prawa upadłościowego nie można ogłosić upadłości w okresie od obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego w postępowaniu o zatwierdzenie układu do umorzenia postępowania o zatwierdzenie układu lub do dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie układu do sądu. W takim przypadku wnioski o ogłoszenie upadłości podlega odrzuceniu.

Nie budzi większych kontrowersji rozwiązanie, zgodnie z którym wyłączona byłaby możliwość ogłoszenia upadłości dłużnika w okresie obowiązywania moratorium egzekucyjnego wynikającego z faktu dokonania przez nadzorcę układu obwieszczenia o dniu układowym w trybie art. 226a Prawa restrukturyzacyjnego. Wątpliwości budzi natomiast to:

- Czy uchylenie moratorium egzekucyjnego nie powinno kończyć okresu, w którym nie można ogłosić upadłości dłużnika?
- Czy dokonanie obwieszczenia o dniu układowym powinno skutkować koniecznością odrzucenia wszystkich uprzednio złożonych wniosków upadłościowych?

Czy uchylenie moratorium egzekucyjnego nie powinno kończyć okresu, w którym nie można ogłosić upadłości dłużnika?

Odpowiedź na pytanie pierwsze wydaje się być prosta. Uchylenie moratorium egzekucyjnego w trybie art. 226f Prawa restrukturyzacyjnego ma miejsce w sytuacji, w której:

- obwieszczenie o ustaleniu dniu układowego było niedopuszczalne w świetle art. 226a ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego lub też
- prowadzi ono do pokrzywdzenia wierzycieli.

W sytuacji, w której okaże się że obwieszczenie o ustaleniu dnia układowego było niedopuszczalne, utrzymywanie konsekwencji dokonania (niedopuszczalnego) obwieszczenia w postaci braku możliwości ogłoszenia upadłości dłużnika wynikającej z art. 9a Prawa upadłościowego jest rozwiązaniem nieuzasadnionym.

Czy dokonanie obwieszczenia o dniu układowym powinno skutkować koniecznością odrzucenia wszystkich uprzednio złożonych wniosków upadłościowych?

Podkreślenia wymaga, że uchylenie moratorium egzekucyjnego w trybie art. 226f Prawa restrukturyzacyjnego umożliwia prowadzenie egzekucji singularnej wobec majątku dłużnika. Jeżeli możliwe jest prowadzenie egzekucji singularnej, której skutkiem jest zwykle pozbawienie dłużnika kapitału obrotowego, wyłącza to sens utrzymywania niedopuszczalności ogłoszenia

upadłości dłużnika. Uprawnienie do prowadzenia egzekucji syngularnej realizuje jednostkowe interesy wierzycieli prowadzących egzekucję. Upadłość realizuje interes ogółu wierzycieli zapewniając podział środków pochodzących z likwidacji majątku dłużnika zgodnie z zasadami przewidzianymi przepisami Prawa upadłościowego. Przepis stanowiący, iż w okresie po uchyleniu moratorium egzekucyjnego, a przed umorzeniem postępowania w trybie projektowanego art. 218a Prawa restrukturyzacyjnego sąd upadłościowy musiałby odrzucić wniosek upadłościowy, a więc mógłby nawet zabezpieczyć majątku przed egzekucją w trybie art. 38 i nast. Prawa upadłościowego:

- byłby sprzeczny z obowiązującą z postępowaniach restrukturyzacyjnych zasadą prymatu interesu kolektywnego wierzycieli nad interesem jednostkowym oraz
- prowadziłyby do zmniejszenia odzysku ogółu wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, jeżeli wręcz nie wyłączałby możliwości ogłoszenia upadłości dłużnika z powodu pozbawienia dłużnika środków na pokrywanie bieżących kosztów prowadzącego do ubóstwa masy.

Nie ma wątpliwości, że w razie przyjęcia przez wierzycieli układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu oraz złożenia przez dłużnika wniosku o zatwierdzenie układu, ewentualny zbieg tego wniosku z wnioskiem o ogłoszenie upadłości rozstrzygany jest w trybie art. 9b Prawa upadłościowego. W tym kontekście rozwiązanie zgodnie z którym przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu dłużnik byłby chroniony przed upadłością w oparciu o art. 9a Prawa upadłościowego prowadzi do paradoksu. Trudno bowiem logicznie uzasadnić to, że przed złożeniem wniosku o zatwierdzenie układu dłużnik miałby bezwzględną ochronę przed upadłością, zaś po złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu ochrona ta zostawałaby ograniczona. Opierałaby się ona bowiem na art. 9b Prawa upadłościowego umożliwiając sądowi ogłoszenie upadłości pomimo faktu przyjęcia układu. Wydaje się przecież, że po złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu poziom ochrony dłużnika powinien się zwiększać, a nie zmniejszać w stosunku do poziomu sprzed dnia złożenia tego wniosku.

Konkluzje

W świetle powyższego zasadna jest zmiana proponowanego przepisu, zgodnie z którą po obwieszczeniu o ustaleniu dnia układowego postępowania dotyczące ogłoszenia upadłości dłużnika zawieszają się. Po uchyleniu moratorium egzekucyjnego w trybie art. 226f Prawa restrukturyzacyjnego, postępowania dotyczące ogłoszenia upadłości dłużnika powinny być z mocy prawa odwieszane oraz możliwe powinno być zabezpieczenie majątku dłużnika w trybie art. 38 i nast. Prawa upadłościowego.

Konfederacja Lewiatan, KL/573/162/AZ/2024

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy